

Retragerea rușilor

Intru la Capșa. Doi ofițeri ruși intră după mine și cer două cafele cu lapte. Când li se traduce proclamațiunea generalului Mustață, încep să râdă.

– Bucureștii nu se vor preda, domnilor, strigă unul din ei în limba franceză. Au sosit la porțile Capitalei 200.000 de soldați ruși care vor intra imediat în acțiune și vor respinge pe nemți. Așteptați puțin și veți vedea.

Lumea era sceptică: dar nu trecu o jumătate de oră și deodată se aude o muzică militară. Toată lumea dă buzna afară. De pe bulevardul Academiei scobora în jos către bulevardul Elisabeta o numeroasă trupă de infanterie rusă. Sunt mai multe regimente, poate o divizie!

Trupa defilează în ordine. Soldații sunt veseli și cu toții înfloriți. Când ajung în dreptul Căii Victoriei, izbucnesc în urale, iar unii strigă: „Trăiască România Mare!”

Ce este? Oare să fie adevărată spusa ofițerului rus? Oare Bucureștii nu capitulează? Oare, în adevăr, armata rusă intră în linie și pornește la atac? Dar, în cazul acesta, Bucureștiul va fi bombardat de artileria grea germano-austriacă?

Perspectiva nu mă înspăimântă. Dacă la capătul acestei lupte va fi victoria și respingerea dușmanului, o asemenea răsplată nu va fi plătită prea scump cu ruina Capitalei.

Nedumerirea crește prin mijlocirea unui alt fapt: sergenții de oraș încep să rupă în grabă ultima proclamație a generalului Mustață.

Carevasăzică este adevărat!

La Capșa comentariile încep.

Prietenul meu V.O., care are slăbiciunea profețiilor, ia un aer misterios și spune:

– Știam de aseară. Armata ruso-română pune în aplicare un plan stabilit mai dinainte. Am lăsat pe nemți să se apropie până unde ne-a venit bine și acum o să vedeți.

Mulți sunt zdruncinați, dar pe mine nu mă convinge afirmația amicului V.O. De aceea mă reped până la dl Nenițescu în strada Școalei¹⁵, pentru ca să iau informațiuni. Știam că dl Nenițescu făcuse parte din comisia care trebuia să negocieze capitularea.

Dl Nenițescu fusese pus chiar atunci în curent și cu intrarea rușilor în București și cu ruperea proclamațiilor generalului Mustață. Îl găsesc foarte îngrijorat și descompus.

Întâia d-sale grijă fu de a chema la telefon pe generalul Anghelescu și de a-i cere explicațiuni. Ce s-a întâmplat? S-au rupt condițiile capitulării? În adevăr, rușii nu vor să țină seamă de condițiile încheiate cu germanii? Dar generalul Anghelescu nu știe mai mult.

Dl Nenițescu este verde. Se vede că și-a pierdut capul, căci nu mai știe cum să explice situația.

Ca o dovadă că consideră situația disperată e faptul că însărcinează pe cineva să se ducă să-i readucă revolverul pe care îl predase în urma proclamației prefectului de poliție.

– Cel puțin să am o armă ca să mă apăr, spune d-sa.

Să se apere în contra cui? Și cum să se apere cu singurul său revolver dacă, în adevăr, ar fi atacat?

În acel moment intră și dl Grigore Cantacuzino, viitorul ministru de Industrie în cabinetul Marghiloman de la 1918. Dl Cantacuzino este un germanofil. Cum mă vede, mă întrebă:

– Mi se pare că și d-ta ai fost dintre cei care au cerut războiul contra germanilor?

– Negreșit.

– Mare răspundere veți avea în fața țării.

¹⁵ Casa, monument istoric, există și astăzi, în primejdie de distrugere; a fost recent incendiată.

– Dacă războiul s-ar sfârși aci, spun eu, răspunderea ar fi în adevăr mare, însă am deplină încredere că germanii vor fi bătuți.

Di Nenițescu se plimbă prin cameră cu paltonul pe umeri și murmură:

– Ni s-a dus țărișoara.

Oriunde te întorceai, nicăieri nu găseai pildele de bărbăție. Cât de puțin pregătiți eram pentru această dramă!

Când ies în oraș, toate nedumeririle sunt risipite. Sergenții de oraș, interpretând greșit un ordin ce au primit, au rupt din greșeală proclamațiile d-lui prefect, iar regimentele rusești, care au străbătut bulevardul cel mare, erau în plină retragere.